

Hvad er der galt med de ekstreme
epistemologiske positioner?

Gunner Lind
staff.hum.ku.dk/lind

Vulgær-positivisme

Karakteristisk for positionen:

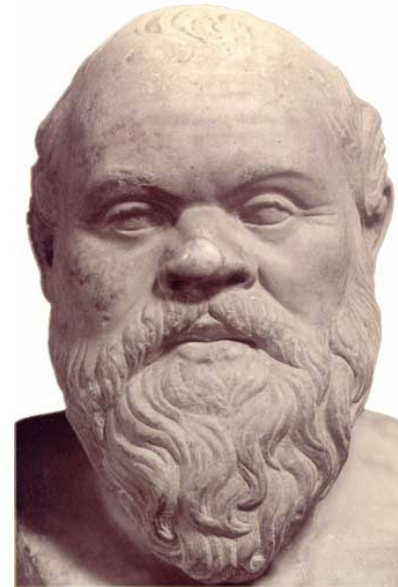
- Der findes en realitet, som vi kan erkende. Ad denne vej kan vi nå frem til objektivt sand viden.
- En "videnskabeligt" formuleret variant: Ved hjælp af empirien kan vi verificere videnskabelige teorier, som dermed kan vises er sand viden.

Vulgær-positivisme

En sokratisk dialog

"Der findes en realitet, som vi kan erkende sandheden om!"

- *"Hvordan kan du vide, at du kender sandheden?"*
- *"Fordi jeg kan iagttage X"*
- *"Hvordan kan du stole på den iagttagelse?"*
- *Fordi jeg bruger metode A!*
- *"Hvordan kan du vide, at det giver sandhed?"*
- *Fordi det lever op til princip B!"*
- *OSV OSV*

Vulgær-positivisme: Opsummering

Positionen leder enten til:

- Uendelig rekursion i en eller anden form. (I forbindelse med empiri, som her, en rekursion af argumenter for iagttagelsens status som objektiv.)
- Eller at man må give op og træde ind som subjekt (eller subjektivt postulere en anden autoritet). Herved stoppes rekursionen, men det bliver også synligt, at subjektet har en plads i erkendelsen. Den kan altså ikke være "100% objektiv".

Vulgær-postmodernisme

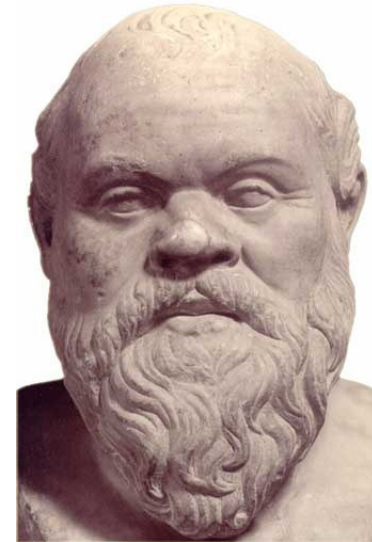
Karakteristisk for positionen:

- Der findes ingen ydre realitet.
- En mere sofistikeret variant: Hvis den gør, er den reelt utilgængelig for erkendelsen.
- Dermed findes der ingen sandhed, men kun helt subjektive opinioner. Tankernes verden er en magtkamp mellem opinioner.

Vulgær-postmodernisme

En sokratisk dialog

- "Der findes ingen sandhed!"*
- *"Hvordan beviser du det?"*
 - *"Jamen fordi x og y og z"**
 - *"Jamen, hvis det er sandt, så må der jo findes en sandhed. Hvordan kan det så være sandt, at der ingen sandhed findes?"*

* Klassiske varianter: Sandsernes ufuldkommenhed som redskab. Det erkendende subjekts subjektive vilkårlighed.

Den postmoderne variant: Erkendelsens afhængighed af sproget / andre sociale systemer.

Vulgær-postmodernisme: Opsummering

Positionen leder til paradokser:

- Altid et performativt paradoks: Når man argumenterer for, at der ingen sandhed findes, argumenterer man for, at denne sætning er sand.
- Hvis sætningen blev antaget, ville man have et udtrykkeligt selvmodsigende standpunkt: Der findes sandhed og der findes ikke sandhed.